

מסורת הש"ס

(א) מ"ק ח, ט נ"ח
מקביל אלל הכי וכן
מנגין עד שזמנו הנכחם
ולא מימי אשמתם אלא
על דבר חמור וצדק
חמור און חולקין כד
לר. לפיכך השמתם עדיף
מן המלקות. ערך ערך
נגד ג' (א) שניית פ"ט
משנה ה' (ז) נ"ג דמ"א
והא תפסתם שביעים דמי
ה"כ"ו, (ס) ש"ך למתימן.

הגרות הב"ח

(א) גמרא עדריפא עבדי
ליה: (ב) רש"י ד"ה ולת
ליה לר"י יהודה וכי מאותן
שפתיא ואתון פירית עלך
שס נ"ד: (ג) ד"ה הכי
גרסינן דר"ה מילתא דר"ה
ושמע דר"ה רבי יהודה
הדר:

מובן תוספות

א. אע"פ שמחמיר על
עצמו. מוס' סא"ך.
ב. אוקמינו או ממקום
שלא כלו למקום שכלו
חייב לבער דמשמע הא
החזירין למקומן אינו חייב
לבער. מוס' הר"ש.
ג. וממילא דיננא דכל
איסורין שבתורה אינו
בנותן טעם. ס' ד. י.
הוא קולט טעם חריב
והחומין יותר מן האחרים
והחור ופולט נתון טעם
בהם. ס' ה. דכר טעם
ליה טעמא. ס' ו. צא
והבא לך אף אתה מאותו
מין שנתון טעם. ס'.

רבינו הגנאל

והא דשמתיה רב יוסף
לבר נתן אסיא. משום
דיבת מבי רב לפומבדיא
ראת טוב שני דעברת,
ואמר ליה אביי וליגדיה
מר, אמר ליה רב יוסף
דעדיפא מיניה עבדי כיה,
כלומר השמתא חמורה מן
המלקות, דבמעורב מימינ
אנגדא (תריגין) נטע
היובל במנד שפרא) דבר
בי רב, פירוש מתקבצת
אצל חורין ואין מליקין עד
שספיקמו בהכאת, ולא
מימנו אשמתא, למה שאמר
תהיה שמתא אלא על
דבר חמור, ויבדד חמור
אין חולקין כבוד לרב,
אלא משמתין אותו מיד,
לפיכך השמתא אייפא
היא מן המלקות. א"כ
דאמרי נגדיה כו'. ואמר
ליה דטבא ליה עבדי
ליה דכי המלקות קלה
היא מן השמתא, דריסין
בלאו מגלחין בהאי ענינא
דלא מימנו אשמתא דבר,
בי רב, מאי שמתא אמר
שדחיה שמתא, ושמוללו
אמר שמה היא. אמר רב
יוסף שדי שמתא אויב
דכלבא והיא וידיה עבדא,
דבריס ברורין הן. ויוצא
בו המולין פירות שביעית
כו'. ואקשינן לית ליה
לי' יהודה נותנין עליו
חומרי מקום וכו'. ואמר
רב שישא לעולם את
ליה, ומלאת אחריה אויבא
במתי' דלא אחמרא בהדיא,
דמאתה שורה המולין ממקום
שכלו למקום שלא כלו למקום
שכלו, והוצרך עוד לפרש המולין פירות
שביעית ממקום שלא כלו למקום
שלא כלו, ושמע שכלו מאותו מקום

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

גב.

עין משפט
נר מצוה

יד א מ"י פ"ח מהל' י"ט
הלכה כ' טו"ש' א"ח
ס' מ"ט ס"ג:
ב' ב' מ"י פ"ו מהלכות
ת"ת הלכה א סמג
ל'און רח טו"ש' י"ד ס'י
ג'ל סעף מ"ג:
ב' ב' מ"י פ"ו מהלכות
ס'ס טו"ש' ש' סעף מ"ג:
ז' ד' מ"י פ"א מהלכות
י"ט' הלכה כ' סמג
ל'און עה טו"ש' א"ח ס'י
מ"ו סעף א':
י' ה' מ"י פ"ו מהלכות
שמיטה הלכה ו סמג
עשין קמ"ג:
י' ו' ס' הלכה א':

רבינו הגנאל (המשך)

שהביאם, ואתה לאוקמה
רבי יהודה לקולא ונדחה.
ואפיכנא למתיב ואוקמינא
רבי יהודה לחומרא חייב
לבער, ות"ק לקולא אינו
חייב לבער, והכן פירושו,
ת"ק סבר כיון דאייתנהו
ממקום שלא כלו למקום
שלא כלו נטעו תורת
אותו מקום שהביאו משם
מעליה, ואע"ג דכלו החם
השאת כיון ולא כלו הכב
אין חייב לבער. ור' יהודה
אומר לו צא והבא [לך]
ממקום ששבתא [אתה]
אתם, וכיון שאין שם
מי יביא חייב לבער,
וכאלו הביאם עכשו
ממקום שכלו למקום שלא
כלו שנתונין עליו חומרי
מקום שיצא משם, לפיכך
חייב לבער. והא דאמר
אביי ממקום שלא כלו
למקום שכלו החזירין
למקומן שלא כלו, ת"ק
סבר הרי כן בחוקתן,
ור' יהודה סבר כיון
דעליהו למקום שכלו
נאסרו. ואתפאתא דרב אשי
פשוטין הן. ואוקמינא רב
אשי בפלותתא דהני חנאי,
דחנא הכובש שלשה כבשין
בחבית אחת, ר' אליעזר
אומר אובלין על הראשון,
והא קרא אחי ומעורב צבין טעם
המתמין ומן השדה משמע ליה
דבר שמקלט הטעם ממשנה שיהיה
מאלכו ולא יאסור עמנו ורצן גמילאל
סבר ממשות של כל אחד שכלה מן
השדה אסור אבל הטעם הוא כמבויער
וצמגילת סמיתס דרבינו נקיס פישש
דראשון היינו שנתן ראשון כפצוש
ואחרון שניתן אחרון כצבוש והכי אמרינן צירושלמני מה טעם דרבי
אליעזר הראשון נותן טעם צאחרון ^א הלכך אם כלה מן השדה
אותו שצבוש ראשון אסור הכל אצל האחרון אינו נותן טעם
צראשון ^ב ואם כלה מין האחרון מן השדה אינו אסור אותם שנכבשו
קודם וטעם דרבי יהושע אחרון נותן טעם צראשון פ"י אף האחרון
כדאמר הכא אף על האחרון וקסבר ר' יהושע למיד כשכלה אחד
מהמיניס האחרון או הראשון או האמצעי כולן אסורין דמותן
טעם זה וזה רבי יהודה דמתמיתין לחומרא כוותיה ^ג ורצן גמילאל
סבר דפרשיית דהגוף שכלה אסור והטעם היו כמבויער:
עד

ביישוב לא עדינא מלאכה זיוס טוב שני הואיל ונהגו צו אסור
לא אשנה לעיניהם את המנהג: **דעדיפא מינה**. החמורה ממנה:
עבדי ליה עשינו לו: **מימנו אנגדא** דבר כי רב תלמיד ספרת
היו נמנין להלקות ולא נלדו ממש דשמתא חמורה וחוששין לכבוד
התורה: **ולית ליה לן** לא יודע כו'.
דמשמע שיכול לומר לו צבן מקום שלא
כלו לצבן מקום שכלו לא והבא לך אף
אתה ממקום שהבאית ותמלך שלא
כלו שם לחיה ואכול מאותן שצביא
(א) ואתה שלך שיש לך צבית אסורין
וטעמא משום גדלו כאן וצוה המקום
כלו אבל אני הבאית את שלי ממקום
היתר ואין כאן מחלוקת ולית ליה לר'
יהודה ל'אסור משום חומרי מקום
שהלך לשם ואפילו אין שם מחלוקת
דהא ממקום שאין עושין למקום
שעושין דטעמא לאו משום מחלוקת
הוא ואסרינן ליה משום חומרי מקום
שיצא משם: הכי גרסינן מילתא
**אחריית קאמר או ממקום שלא כלו
למקום שלא כלו ושמע שכלו במקומן
חייב לבער ורבי יהודה אומר לא
והבא לך אף אסא מהיכא דאייתיהו
נתנא קמא: ושמע שכלו במקומן חייב
לבער. ואע"ג דאין כאן חומרי מקום
שיצא משם שזענה ש"כ עדיין לא היו
נוהגין צבן חומרא: ר' יהודה אומר
לא. יכול זה לומר לצני מקומן שיצא
משם איני משנה ממנהגם דהא
הולכתים למקום שלא כלו ולא והבא
לך משם וטוּכל למצוא הרבה: לחומרא
אמרי רבי יהודה. הכי הוה גמיר
לה ר"א מרביה דרבי יהודה אמר
לחומרא: אלא איפוך. תוספת זו
שארספנו על המשנה אייתא על ממקום
שלא כלו למקום שלא כלו ושמע שכלו
במקומן אינו חייב לבער דאין כאן
משום חומרי מקום שיצא משם
שכשהוליאם עדיין לא נאסרו ר' יהודה
אומר ש כאן וזולו מקומו דלמרי ליה
צני מקומו הראשון לא והבא לך
מהיכא דאייתיהו אלא שזענתם
ותמלך שצבן כלו: לעולם דקאמיני
דלא איירי מתמיתין צבציא ממקומן
למקום השוה לו אלא למקום שאין שוה
לו: והכי קאמר. מתמיתין המולין
פירות שביעית ממקום שכלו למקום
שלא כלו או ממקום שלא כלו למקום**

ביישוב לא עדינא מפני שינוי המחלוקת
במדבר מאי א"ל הכי אמר רב אמי ביישוב
אסור במדבר מותר בן נתן בר אסיא אול
מבי רב לפומבדיא בי"ט שני של עצרת
שמתיה רב יוסף א"ל אביי ולגדיה מר נגדי
א"ל (א) עדיפא עבדי ליה (ב) דבמעורבא (ג) מימנו
אנגדא דבר כי רב ולא מימנו אשמתא א"ד
נגדיה רב יוסף א"ל אביי נשמתיה מר דרב
ושמואל דאמרי תרוייהו יגנדין על שני ימים
טובים של גלויות א"ל דה"מ איניש דעלמא
הכא צורכא מדרבנן הוא דטבא ליה עבדי
דבמעורבא מימנו אנגדא דבר כי רב ולא
מימנו אשמתא: כיוצא בו המולין פירות
שביעית וכו': ולית ליה לר' יהודה הא דתנן
נותנין עליו חומרי המקום שיצא משם וחומרי
המקום שהלך לשם אמר רב שישא ברבה דרב
אידי מילתא אחריתי קאמר ר' יהודה וה"ק או
ממקום שלא כלו למקום שלא כלו ושמע
שכלו במקומו חייב לבער ר' יהודה אומר
צא והבא לך אף אתה מהיכא דאייתנהו
והא לא כלו להו למימרא דר' יהודה לקולא
קאמר והאמר ר"א לא אמר רבי יהודה אלא
לחומרא אלא איפוך אינו חייב לבער רבי
יהודה אומר צא והבא לך אף אתה מהיכא
דאייתנהו והא כלו להו אביי אמר לעולם
דקדקתי וה"ק או ממקום שלא כלו למקום
שכלו והחזירין למקומן ועדיין לא כלו אינו
חייב לבער רבי יהודה אומר צא והבא לך
אף אתה מהיכא דאייתנהו והא כלו להו
מתקיף לה רב אשי לרבי יהודה אמו אגבא
דחמרא קלטיניהו אלא אמר רב אשי
בפלותתא דהני תנאי דתנן ^א הכובש שלשה
כבשין בחבית אחת ר"א אומר אובלין על
הראשון ר' יהושע אומר אף על האחרון ר"ג
אומר ^ב כל שכלה מינו מן השדה יבער מינו
מן החבית והלכה כדבריו רבינא אמר
בפלותתא דהני תנאי ^ג דתנן יאובלין בתמרין
עד שיכלה האחרון שבצוער רשב"ג אומר
אובלין

ואחרון שניתן אחרון כצבוש והכי אמרינן צירושלמני מה טעם דרבי
אליעזר הראשון נותן טעם צאחרון ^א הלכך אם כלה מן השדה
אותו שצבוש ראשון אסור הכל אצל האחרון אינו נותן טעם
צראשון ^ב ואם כלה מין האחרון מן השדה אינו אסור אותם שנכבשו
קודם וטעם דרבי יהושע אחרון נותן טעם צראשון פ"י אף האחרון
כדאמר הכא אף על האחרון וקסבר ר' יהושע למיד כשכלה אחד
מהמיניס האחרון או הראשון או האמצעי כולן אסורין דמותן
טעם זה וזה רבי יהודה דמתמיתין לחומרא כוותיה ^ג ורצן גמילאל
סבר דפרשיית דהגוף שכלה אסור והטעם היו כמבויער:
עד

אומר אומרים לו צא והבא לך אף אתה ממקום שאתה בו, ואם כלה מאותו המקום
מה שיש בצבער.

ממקום שכלו למקום שלא כלו וממקום שלא כלו למקום שכלו, ושמע שכלו מאותו מקום